Hőstett vagy felelőtlenség?

Már jó néhány hónappal vagyunk a vancouveri téli olimpia után, de talán még sokan emlékezünk a szép tájakat, nagyszerű küzdelmeket, izgalmas pillanatokat elénk varázsoló televíziós közvetítésekre. S emlékszünk azokra a szívszorító percekre is, amikor a megnyitó helyszínén sok ezren, világszerte pedig sok millióan döbbent csendben hajtottunk főt a szánkópályán, edzés közben halálos balesetet szenvedő fiatal olimpikon emléke előtt.

Arra viszont talán kevesebben emlékeznek, hogy a sífutópályán is történt egy edzés közbeni „pályaelhagyásos" baleset, melynek – a sors kegyelméből – szerencsésebb volt a kimenetele. Ennek elszenvedője, a szlovén sífutónő, Petra Majdics, minden testi és lelki erejét összeszedve, a versenybíróság külön engedélyével elindulhatott a versenyen, és bronzérmet szerzett! Aztán elsősegélyben kellett részesíteni. Balesete miatt ő lett Vancouver hőse, a sportszerűség, a csapatszellem és a hazafiság legfelső fokának megtestesítője, a sportoló fiatalság követendő példaképe. Kínszenvedéses küzdelmének képei napokig a média homlokterében állottak. Sokan lélekben a bronz helyett neki adományozták az aranyérmet, de szép számmal akadtak olyanok is, akik a valóságban is elvárták volna ezt a győztes norvég lánytól.

A sportolónő teljesítménye valóban emberfeletti volt, ünneplése érthető, de esetéből – legalább a jövő érdekében – szükséges lenne levonni a tanulságokat is. Nem volt-e túl „nagylelkű" a versenyigazgatóság, amikor a sérülés után megadta a rajtengedélyt a sportolónak, aki a verseny előtti napon olyan sérülést szenvedett, melynek többszörös bordatörés és mellhártyaszakadás lett a következménye? „Életbevágó" kérdés az ügyben a sportorvosok szerepe. Feltételezhető, hogy e kiemelkedő világversenyen magas színvonalú volt a sportorvosi ellátás is. Hogyan fordulhatott elő, hogy az egyébként csupán fizikális vizsgálattal is aránylag könnyen diagnosztizálható sorozat-bordatörést nem tudták megállapítani, s még csak nem is gyanakodtak rá? Még nagyobb hibát követtek el, ha gyanították vagy megállapították a bajt, és mégis engedték indulni a versenyzőt. Orvosként hátborzongatónak tartom, hogy ma, amikor a sportorvoslás hatalmas apparátusa azért működik, hogy védje a doppingszerek, csúcsteljesítmények ártalmainak és egyéb veszélyeknek kitett sportolók egészségét – életveszélybe került egy olimpikon. Az illetékesek esetleg – kezelés helyett – hallgattak a sérülésről? Esetleg maga a sportoló erőszakolta volna ki élete veszélyeztetését? A sportorvosoknak még a sportoló saját kérelmének vagy a sportvezetők lobbijának is ellen kellett volna állniuk.

Meglehet, persze, hogy a részletek alaposabb ismerete árnyaltabbá teheti az eset megítélését, de ennek érdekében valakiknek legalább a kérdéseket fel kellett volna tenniük. Elgondolkodtatónak tartom, hogy a világ orvostársadalma néma maradt egy ilyen nagy nyilvánosság előtt elkövetett műhiba esetében.

Az olimpián történt események példaértékűek, s a világ sportjának irányát alapvetően meghatározzák. A couberteni amatőrizmus ügye már régen elbukott. A sportszermárkák mutogatása kötelező aktus, a helyezettek díjazása jelentős összegekkel történik. Ezek olyannyira ösztönzők, hogy érettük a tehetséges sportolónak és a körülötte működő stábnak már érdemes titokban doppingolni, sportszerűtlen módszerekhez folyamodni, esetleg az élet veszélyeztetését jelentő egészségi kockázatot is vállalni. Ebben a légkörben megnövekedett a sportorvoslás jelentősége. Intsenek óvatosságra bennünket a sportolás közben bekövetkezett halálesetek is.

Petra Majdics hősiesen, szinte gladiátorként küzdött, de nem is sejtette talán, milyen közel volt ahhoz, hogy áldozattá váljon. Mi, orvosok pedig legalább hallassuk szavunkat azért, hogy sportoló ismerőseink, rokonaink, hazánkfiai minél nagyobb biztonságban érezhessék magukat versenyeik közben. S bár mámorító a győzelem íze, Coubertin báróval egyetértve: a legfontosabb mégis a részvétel!

DR. FANCSIK JÁNOS